

CABINET CYNGOR GWYNEDD



Adroddiad i'r Cabinet

Dyddiad y cyfarfod:	27 Gorffennaf 2021
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Cemlyn Rees Williams
Swyddog Cyswllt:	Rhian Parry Jones
Rhif Ffôn Cyswllt:	
Teitl yr Eitem:	Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032.

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

1.1 Gofynnir i'r Cabinet gymeradwyo Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg 2022-32, i fynd i gyfnod ymgynghori cyhoeddus yn nhymor yr Hydref 2021. Bydd Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg (CSGA) yn cael ei gweithredu fel dogfen statudol o fis Medi 2022 hyd at Awst 31ain 2032.

Bwriad y Cynllun Strategol yw:

- disgwyl i awdurdodau lleol fod yn atebol i Lywodraeth Cymru am gynllunio darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg a iaith Gymraeg;
- adlewyrchu nodau'r Strategaeth;
- darlunio'r sefyllfa bresennol, amlinellu'r gweithgareddau priodol a dangos cynnydd;
- bod yn hwylus ac yn ddefnyddiol i awdurdodau lleol; a dangos cynnydd clir **dros ddeng mlynedd** ym mhob awdurdod lleol ac ardal consortiwm tuag at gyflawni targedau'r Strategaeth.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

2.1 Noda Llywodraeth Cymru'r angen am ymgynghori am ddim llai nag 8 wythnos â'r personau canlynol:

- awdurdodau lleol cyfagos;
- pennaeth pob ysgol a gynhelir gan yr awdurdod;
- corff llywodraethu pob ysgol a gynhelir gan yr awdurdod;
- pob sefydliad yn y sector addysg bellach yn yr ardal ;
- mewn perthynas ag unrhyw ysgol sylfaen neu ysgol wirfoddol yn yr ardal, yr unigolyn sy'n gyfrifol am benodi llywodraethwyr; os oes gan yr ysgol nodweddion crefyddol, y corff crefyddol perthnasol
- Comisiynydd y Gymraeg (o fewn ystyr adran 2 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011);
- Partneriaeth Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant (o fewn yr ystyr "Early Years Development and Childcare Partnership" yn adran 119 o Ddeddf 1998);
- Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru;
- darparwyr hyfforddiant cychwynnol athrawon ysgol;
- unrhyw sefydliadau sy'n darparu gwasanaethau i blant a phobl ifanc y mae'r awdurdod lleol yn ystyried eu bod yn briodol;
- unrhyw bersonau neu gyrff eraill yr ymddengys i'r awdurdod lleol eu bod yn briodol.

Y mae'n ofynnol, o dan adran 84 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion Cymru (2013), ac i gydymffurfio gyda Rheoliadau Cynlluniau Strategol Y Gymraeg mewn Addysg (Cymru) 2019, i bob Awdurdod Addysg Lleol baratoi a chyflwyno Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg sy'n amlinellu gweledigaeth addysg cyfrwng Cymraeg o fewn yr awdurdod dros y deng mlynedd nesaf, yn ogystal â'r prif amcanion strategol ar gyfer y cyfnod hwn.

3. CYFLWYNIAD

- 3.1 Pwrpas Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg (CSGA) yw amlinellu gweledigaeth o gael cyfundrefn addysg Gymraeg a dwyieithog sydd yn rhoi anghenon ein holl ddysgwyr yn ganolog i'n darpariaeth.
- 3.2 Daeth y cynlluniau cyntaf hyn yn weithredol ar 1 Ebrill 2014 am gyfnod o 3 blynedd hyd at fis Mawrth 2017, ac fe ddiweddarwyd y Cynllun am y tair blynedd dilynol. Oherwydd amgylchiadau digynsail Pandemig Covid-19, ymestynnwyd ei gyfnod am un flwyddyn yn ychwanegol. Bydd y Cynllun newydd hwn yn weithredol am gyfnod o ddeng mlynedd, o fis Medi 2022 hyd 31ain Awst 2032.
- 3.3 Dehonglir y Strategaeth yng nghyd-destun Polisi Iaith Cyngor Gwynedd a thrwy hynny wireddu'r deilliannau. Bydd yr Awdurdod yn sicrhau fod y prif elfennau yn cael eu hadlewyrchu ac yn cael sylw priodol yn y Cynllun Strategol.
- 3.4 Mae'r Cynllun yn gosod ymrwymiad a chyfeiriad clir ar gyfer sicrhau bod dysgwyr Gwynedd yn cyflawni'r safonau uchaf er mwyn cynnal yr iaith, diwylliant a'r economi yn lleol.

4. RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 4.1 Bydd cymeradwyo Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg (CSGA) yn fodd i Lywodraeth Cymru allu monitro'r ffordd y bydd yr awdurdod yn ymateb i'r angen i weithredu nodau'r Strategaeth a chyfrannu tuag atynt trwy:
 - sicrhau bod pob cam o brosesau addysg yr awdurdod lleol yn rhoi ystyriaeth lawn i addysg cyfrwng Cymraeg;
 - ehangu addysg cyfrwng Cymraeg, lle bo galw, ar sail cynllunio gwell;
 - sicrhau fod gwasanaethau cefnogi addysg cyfrwng Cymraeg yn cael eu cyflwyno ar sail consortia;
 - wella safonau ac ehangu defnydd o'r Gymraeg ymhlith plant a phobl ifanc; a
 - dangos cynnydd yn erbyn targedau penodol y Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg.
- 4.2 Bydd cymeradwyo'r Strategaeth yng nghyd-destun Polisi Iaith Cyngor Gwynedd yn gwireddu'r saith deilliant a amlinellir ynddi.

DEILLIANNAU'R CSGA	
1	Mwy o blant meithrin/ tair oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.
2	Mwy o blant dosbarth derbyn/pump oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.
3	Mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o'u haddysg statudol i'r llall.
4	Mwy o ddysgwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau Cymraeg (fel pwnc) a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg.

5	Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr ysgol.
6	Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) (yn unol â'r dyletswyddau a bennir gan y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnys Addysg (Cymru) 2018)
7	Cynnydd yn nifer y staff addysgu sy'n gallu addysgu Cymraeg (fel pwnc) a thrwy gyfrwng y Gymraeg.

5 CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Y camau sydd yn rhan o'r ymgynghori anffurfiol presennol:

PRYD	PWY
27 Mai 2021	Tîm Rheoli Addysg
9 Mehefin 2021	GYDCA
9 Mehefin 2021	GCSU
22 Mehefin 2021	Pwyllgor Iaith
27 Gorffennaf 2021	Cabinet yn cytuno i gael ymgynghori'n gyhoeddus
27 Gorffennaf 2021 – 1 Medi 2021	Ystyried ac ymgorffori sylwadau'r ymgynghori anffurfiol

Amserlen arfaethedig yr ymgynghoriad cyhoeddus a'r camau nesaf:

PRYD	PWY
13 Medi 2021 – 15 Tachwedd 2021	Ymgynghoriad Cyhoeddus
15 Tachwedd – 13 Rhagfyr 2021	Ystyried ac ymgorffori sylwadau'r ymgynghoriad
13 Rhagfyr 2021	Cabinet yn mabwysiadu'r CSGA
Ionawr 2022	Cyflwyno CSGA i Lywodraeth Cymru
Mawrth 2022	Derbyn sylwadau gan Lywodraeth Cymru
Mawrth 2022 – Mai 2022	Ystyried ac ymgorffori sylwadau Llywodraeth Cymru
Mehefin 2022	Cabinet yn mabwysiadu'r CSGA gydag unrhyw addasiadau
Mehefin 2022	Cyflwyno'r CSGA Terfynol i Lywodraeth Cymru
1 Medi 2022	CSGA yn dod yn weithredol

6. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 6.1 Trafodwyd y dogfen yn y fforymau penaethiaid cynradd ac uwchradd -09/07/21
Trafodwyd yn y Pwyllgor Iaith- 22/06/21

7. SYLWADAU SWYDDOGION STATUDOL

7.1 Swyddog Cyllid Statudol:

Mae awdur yr adroddiad wedi cadarnhau nad oes unrhyw oblygiadau ariannol yn codi o'r adroddiad hwn, gan fydd yr Adran Addysg yn gweithredu eu Cynllun Strategol Y Gymraeg o fewn adnoddau'r grantiau perthnasol. O ganlyniad, nid oes gennyf sylwadau i'w ychwanegu o safbwynt priodoldeb ariannol.

7.2 Swyddog Monitro:

Yn unol a'r hyn yr adroddir mae Cynllun Strategol yr Iaith Mewn Addysg bellach yn ddogfen statudol. Un o oblygiadau hyn yw fod prosesau ymgynghori a chadarnhau i'w dilyn er cynhyrchu y Strategaeth. Mae'n bwysig fod y Cabinet yn fodlon ar y ddogfen drafft cyn symud ymlaen i'r camau ffurfiol nesaf.